

भा.कृ.अनु.प.—केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था, नागपूर
कापसाच्या लागवडीसाठी २५ ते ३१ जुलै २०१६ या कालावधीसाठी आठवडी सल्ला

‘‘हा सल्ला राज्यातील कृषी विद्यापीठाकडून प्राप्त माहितीवर आधारित आहे’’

हवामानासंबंधी सल्ला

दिनांक	२५ ते ३१ जुलै मधील पाऊस (मि.मी मध्ये)														सल्ला
	प्रत्यक्ष झालेला पाऊस										भारतीय हवामानखात्याने वर्तविलेला पावसाचा अंदाज				
	जुलै १४-२०	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	
महाराष्ट्र															
धुळे	६.९	५.६	०.४	०.४	०	०	०	०	०	१०	५०	१५	६	२३	
नंदुरबार	२९	७.३	९.२	३.४	१.३	२	०.८	७	०	१४	६५	१८	९	२३	
जळगांव	३३	१६	६.९	०.१	०	३.५	१.२	३	११	१४	३३	७	८	९	
अहमदनगर	५.७	०.८	२.८	१.२	३	३.५	७.९	१४	१३	१४	१८	२६	२०	३३	
औरंगाबाद	८.३	३.९	३.७	२.२	०	५.५	९.३	५.६	९.५	७	१७	४	४	७	
जालना	३.२	१.५	१.५	०	२.२	३.४	११	४०	१.८	४	१०	०	५	३	
बीड	१७	१०	५.४	०.९	२९	३.८	११	४.९	२१	९	६	६	९	९	
नांदेड	१५	१.५	४.५	१.५	२०	२७	१.३	१५	१४	२७	९	१३	२१	३२	
परभणी	१२	१.६	५.६	०	१८	१९	८.८	२३	६.५	१२	१०	९	११	८	
हिंगोली	९.३	०	३.५	०.३	०.५	५.९	१३	११	९	२४	११	१०	११	८	
बुलढाणा	१३	८.२	१.६	०.२	०	२.५	१६	२.९	१६	१२	१६	६	४	३	
अकोला	१९	७.४	१.७	०.६	०.१	१.२	१.५	१.७	६.२	९	१.५	३	२	२	
वाशिम	२४	६.५	१.१	१.४	०	५.८	०.७	१.२	२०	१.४	१.६	४	५	२	
अमरावती	२७	१०	१०	०.२	१.४	२.१	१.२	९	३.८	२.३	१.५	४	२	१	

क्षेत्रीय अहवाल दर्शवितो की महाराष्ट्रातील कपाशीचे पीक निकोप व निरोगी आहे. तुडतुड्यांचा प्रादुर्भाव टाळण्याकरीता युरियाचा वापर काळजीपूर्वक शिफारशीनुसार व्हायला हवा अधिक वापर करू नये.

चांगल्या परिणामांकरिता पोटॅश/फॉस्फरस चा पुर्ण डोज तसेच नायट्रोजन चा १/३ डोज पेरणीच्या वेळी किंवा पेरणीनंतर तीन आठवड्यांच्या आत दयावयास हवे. तसेच युरियाचा वापर ३ भागात विभागून २० ते २५ दिवसांच्या अंतराने फुले उमलल्यानंतर आणि बोंडे धरण्याच्या अवस्थेत दयावेत. मातीत पुरेसा ओलावा असल्याची खात्री करूनच खते दयावीत. मराठवाड्यात जरी पाऊस १७ ते २० जून दरम्यान झाला असला तरी महाराष्ट्रात मान्सूनचे आगमन २३ जून ला झाले. त्यानंतर पर्जन्यमान समप्रमाणात २० दिवस राहिले. २६ जून च्या आधी झालेली पीक पेरणी सर्वाधिक फायदयाची असेल. तथापी २५ जून च्या आधी केवळ २.३५ लाख हेक्टर वरच कपाशीची पेरणी पुर्ण झाली. महाराष्ट्रामध्ये ३३ ते ३५ लाख हेक्टर क्षेत्रात कपाशीची लागवड पुर्ण झाली आहे. २ जुलै पर्यंत १५ लाख हेक्टर वर लागवड करण्यात आली आणि ९ जुलै पर्यंत २७ लाख हेक्टर पर्यंत लागवड पुर्ण झाली. राज्यात संपूर्ण हंगामात चांगल्या पावसांचा अंदाज वर्तविण्यात आला आहे आणि चांगले उत्पादन अपेक्षित आहे. तथापी, १५ जुलै नंतर केलेल्या पेरणीने पीकाची चांगली वाढ होणार नाही आणि उत्पादन कमी ते मध्यम स्वरूपाचे राहिल. बी.जी.—II संकर सहीत उशीरा पेरणी केलेल्या पिकांवर गुलाबी बोंडअळी चा प्रादुर्भाव होऊ शकतो. म्हणून असा सल्ला दिला जात आहे की कपाशीची पेरणी आता

यवतमाळ	३३	३.३	३.४	१.६	७.२	३०	६.२	१२	११	३०	१७	१०	७	२	<p>या हंगामात राज्यात करू नये. १४ जुलै नंतर राज्या पर्जन्यमान कमी झाले. निंदन आणि खुरपणी परिस्थिती नुसार योग्य प्रमाणात करण्यात यावे. जर कपाशीची पेरणी जून महिन्यात केली असेल आणि एन.पी.के. खतांचा बेसल डोज वापर पेरणीच्या वेळेस केलेला असेल तर, युरीयाची एक बॅग प्रती हेक्टरी जुलैच्या शेवटच्या आठवड्यात देण्यात यावी. अहमदनगर जिल्ह्यात कपाशीची संथ लागवड झाली आणि उशिरा पेरणी केलेल्या पिकात तुडतुड्यांचा प्रारुंभाव होऊ शकतो, विशेषतः बीटी संकरीत कपाशीत नंदुरबार जिल्ह्यात ५० टक्क्यांपेक्षा अधिक कपाशीची उशिरा लागवड करण्यात आली. गुलाबी बोंडअळीची समस्या ऑगस्टमध्ये फुले येण्याच्या अवस्थेमध्ये येऊ शकते पण ऑक्टोबर—नोव्हेंबर महिन्यात समया गंभीर होऊ शकते. गुलाबी बोंडअळीचे गंध सापळे ऑगस्ट आणि त्यानंतरच्या महिन्यात किडींच्या निरीक्षणाकरीता स्थापीत करण्याची काळजी घ्यावी. युरीयाचा आणि इमीडाक्लोप्रिड किंवा थायोमेशोक्झॉम किंवा मोनोक्रोटोफॉस चा अतिवापर समप्रमाणात फुले आणि बोंडे तयार होण्याकरीता मुख्यत्वे टाळण्यात यावा. तुडतुड्यांनी वर नमुद केलेल्या तुडतुड्यांविरूद्ध प्रतिरोध विकसीत केलेला आहे आणि त्यांचा सुरुवातीच्या फुले येण्याच्या अवस्थेत मित्र किटकांचा पर्यावरणीय समतोलच बिघडवत नाही तर पीकांचा विकसीत होण्याचा कालावधी सुध्दा वाढविते. युरीयाचा अतिवापर तुडतुड्यांचा प्रारुंभाव आधिक वाढवतील. आतापर्यंत राज्याच्या कुठल्याही भागातुन रोग किंवा किडींच्या प्रारुंभावाचा अहवाल प्राप्त झालेला नाही. अशावेळी रासायनिक किडनाशकांचा वापर करू नये. संवेदनशील बीटी संकरीत कपाशीत तुडतुड्यांचा प्रारुंभाव होऊ शकतो विशेषकरून युरीयाचा अतीवापर केला असेल तर अशावेळी निंबोळी तेल १० मि.ली. प्रती लिटर पाण्यासोबत ५ ग्रॅम डिटरजेंट साबणाच्या द्रावणाची फवारणी करण्यात यावी. पाण्याचा योग्य निचरा न झालेल्या जमिनीत मर रोगाची समस्या होऊ शकते. मर रोगाच्या सुरुवातीच्या अवस्थेत, मातीत कार्बेन्डॅझिम ५० टक्के डब्लू. पी. ५० ग्रॅम प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून तसेच २०० ग्रॅम युरीया १० लिटर पाण्यात टाकून फवारणी करण्यात यावी.</p> <p>नादेडला आंतरमशागत पूर्वमोसमी तसेच कोरडवाहू पीकांत करयात यावी. नत्र ६० किलो प्रती हेक्टरी पेरणीनंतर ६० दिवसांनी बागायती आणि ३६ किलो प्रती हेक्टरी कोरडवाहू जमिनीत ३० दिवसांनी जमिनीच्या पृष्ठभागावर रिंगण किंवा सरता पध्दतीने देण्यात यावे. कोरडवाहू पिकांत विरळणी करण्यात यावी. तण व्यवस्थापण मानवी पध्दतीने किंवा उगवणी नंतरचे तणनाशक आइसीएआर—सी.आई.सी.आर निर्देशित कपाशीवरील स्वास्थ्य प्रबंधन पध्दती, २०१६—१७ वापरून करण्यात यावा. काही बागायती कपाशी पिकात मर रोग जन्य/नवीन मर रोगाचे लक्षणे दिसली आहे. अकोला परीसरात जिथे अधिक पाऊस झाला तिथे पाते गळण्याचे प्रकार निदर्शनात आले आहे.</p>
वर्धा	२९	१२	३	१.९	११	११	१३	१२	१५	२२	१५	७	५	२	
नागपूर	४९	२०	७.६	६.३	१२	२५	१४	७.८	९.७	२१	१५	८	८	४	
चंद्रपूर	२७	३.४	३	६.२	२५	२४	१.८	८.१	१५	३०	११	१२	११	६	

आख्यायिक					
पाऊस (मि.मी. मध्ये)	< ५	५-२०	२०-५०	५०-८०	> ८०

संदर्भ:— http://nwp.imd.gov.in/bias/dist_fcst.htm